Bijlage 1: Verslag Participatie

Gemeente Rotterdam

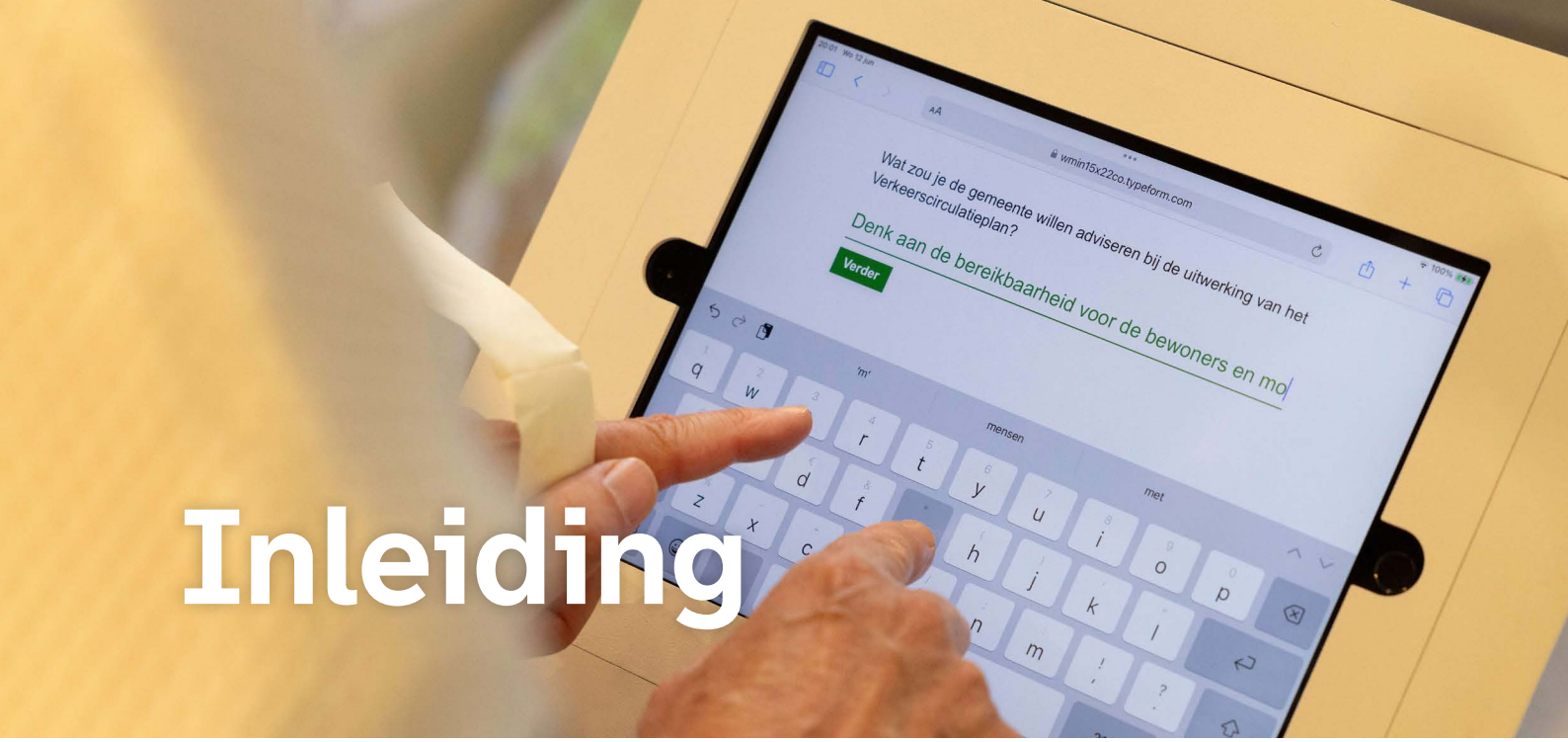

Inleiding

Doel van het participatieverslag

In het Verkeerscirculatieplan worden 25 maatregelen voorgesteld die de stad veiliger, aantrekkelijker en beter bereikbaar maken. De voorgestelde maatregelen raken niet alleen lokale straten, maar hebben invloed op complete wijken en de gehele stad. Het straatbeeld in de wijken verandert, maar de maatregelen veranderen ook de wijze waarop wijken bereikbaar zijn. Ze hebben directe impact op de dagelijkse routes van bewoners, ondernemers en bezoekers.

Participatie is een belangrijk onderdeel geweest bij de totstandkoming van het plan. Gezamenlijk met verschillende belanghebbenden zoals wijkraadsleden, bewoners, ondernemers en (grote) instituten/organisaties zijn aandachtspunten/(opgaven)locaties en mogelijke oplossingen onder de loep genomen. Verdeeld over de eerste drie participatiefasen is hun mening en visie gegeven over de verschillende opgaven en conceptplannen. Op basis van alle verzamelde input is het plan ontwikkeld, aangescherpt en uitgebouwd tot het definitieve Verkeerscirculatieplan.

In dit participatieverslag wordt beschreven op welke wijze de participatie heeft plaatsgevonden.

Op 20 juni 2023 heeft het college de 'Aanpak Verkeerscirculatieplan Rotterdam 2023-2030' vastgesteld (23bb004292).

Deze aanpak bestaat uit drie onderdelen:

1. **Analyse van de opgaven** – In kaart brengen van de uitdagingen voor de verkeerscirculatie.
2. **Verkeerscirculatieplan 2030** – Ontwikkelen van een plan voor een toekomstbestendige stad.
3. **Uitvoeringsagenda 2030** – Concrete stappen om de plannen te realiseren.

Doel van de participatie

De participatie rondom het VCP had een aantal belangrijke doelstellingen:

- **Input verzamelen:** Stakeholders de kans geven om mee te denken en hun inzichten te delen over de concept verkeerscirculatiemaatregelen.
- **Draagvlak creëren:** Een breed gedragen plan ontwikkelen door belanghebbenden actief te betrekken.
- **Informeren:** Zorgen dat verschillende stakeholders op de hoogte zijn van het proces, de doelen en de keuzes. Om deze doelen te bereiken, hebben we geleerd van voorbeelden uit andere steden. Deze casussen bieden waardevolle inzichten voor een participatieproces dat leidt tot een veilig, bereikbaar en aantrekkelijk Rotterdam – zowel nu als in de toekomst.

Procesbeschrijving

Participatiemethode in vier fasen

De afgelopen jaren is bij de totstandkoming van wijkakkoorden, jaaractieplannen en de gebiedskaarten per wijkraad of gebied al veel inzicht verzameld over het VCP-gebied. De ambities, behoeften en aandachtspunten, zoals per wijk beschreven in deze documenten vormen waardevolle informatie die als basis is gebruikt voor de analyses van het VCP.
Een veranderende verkeerscirculatie heeft impact in een groter gedeelte van de stad en overstijgt wijkgrenzen. Dat maakt dat verschillende belangen vanuit wijken en/of gebieden naar voren kunnen komen. Om tot een Verkeerscirculatieplan te komen, zijn er tot nu toe in drie fasen gesprekken gevoerd met verschillende doelgroepen en stakeholders in de stad. Elke fase in een andere participatievorm, met een verschillende benadering en afgestemd op de doelgroep en doel van het gesprek.

- **Fase 1:** Toelichting proces & toetsing input uit de wijken per VCP-gebied.
- **Fase 2**: Inzichten en oplossingen toelichten.
- **Fase 3:** Toetsing conceptrapportages door stakeholders.

Nog te organiseren:

- **Fase 4:** Informeren definitief Verkeerscirculatieplan na besluitvorming.

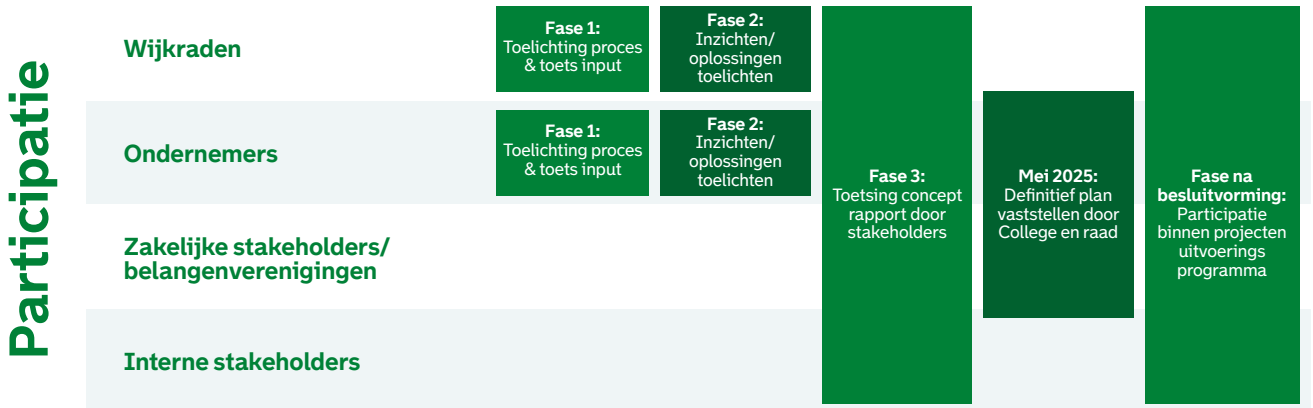

Figuur 1: Participatiemethode in vier fasen

Fase 1: Toelichting proces & toetsing input uit de wijken per VCP-gebied
In de eerste fase lag de focus op het informeren van bewoners, ondernemers en wijkraadsleden over het aanstaande proces en het toetsen van bestaande input uit de wijken. Wijkraden, ondernemersverenigingen, bewoners en zakelijke stakeholders kregen een toelichting op het participatietraject in deze fase. Hen is gevraagd of de eerder opgehaalde informatie – afkomstig uit onder andere wijkakkoorden, jaaractieplannen en gebiedskaarten – volledig en accuraat was en/of deze aan te vullen met inzichten uit eigen wijk/VCP-gebied.

Deze fase vond plaats in kwartaal 3 van 2023.

Fase 2: Inzichten en oplossingen toelichten
De tweede fase stond in het teken van het delen van inzichten en het toelichten van voorgestelde verkeerscirculatiemaatregelen. Stakeholders uit de eerste fase kregen terugkoppeling over de verzamelde informatie uit fase 1. Tijdens verschillende wijksessies is per VCP-gebied teruggekoppeld wat er van de verzamelde input wel of niet in het plan werd meegenomen en waarom deze keuzes werden gemaakt.

Deze fase vond plaats in kwartaal 1 en 2 van 2024.

Fase 3: Toetsing conceptrapport door stakeholders
In de derde fase is het conceptplan toegelicht en getoetst bij en door bewoners, ondernemers en stakeholders. Hiervoor zijn verschillende participatievormen ingezet om zoveel mogelijk Rotterdammers en stakeholders te bereiken:

- Informatiebijeenkomsten met specifieke doelgroepen.
- Een expositieweek in het Timmerhuis, waar het conceptplan interactief is toegelicht en getoetst.
- Een online vragenlijst over het conceptplan.

Na de expositieweek zijn de wijkraden Bergpolder-Blijdorp-Liskwartier, Oude Noorden, Agniesebuurt-Provenierswijk, Crooswijk, Kralingen, Middelland-Nieuwe Westen, Dijkzigt-Oude Westen en Cool-Scheepvaartkwartier-Stadsdriehoek gevraagd formeel advies te geven op de plannen. Naast de wijkraden hebben we ook andere lokale stakeholders gevraagd te reageren op het conceptplan. Na alle input verzameld te hebben, hebben we aan alle stakeholders teruggekoppeld tegen welke dillema's we aanliepen.

Deze fase vond plaats in kwartaal 2, 3 en 4 van 2024 en kwartaal 1 van 2025.

Nog te organiseren, fase 4: Informeren definitief Verkeerscirculatieplan na besluitvorming
De vierde en laatste fase richt zich op het informeren van alle betrokkenen over het definitieve Verkeerscirculatieplan. Hierin benoemen we de definitieve maatregelen en leggen we de gemaakte keuzes uit. We voeren gesprekken met bewoners en ondernemers in de wijk om de impact van de maatregelen te bespreken. Zo gaan we in op de bereikbaarheid van de wijk en alternatieve routes. Dit gebeurt via:

- **Inloopavonden in de wijken in de VCP-gebieden**
- **Updates op de gemeentelijke website (mijnrotterdam.nl en rotterdam.nl/verkeerscirculatieplan)**
- **Berichten op de gemeentelijke social media-accounts**
- **Via wijknieuwsbrieven**
- **Vervolgafspraken met stakeholders die in eerdere fases aangegeven hebben op de hoogte gehouden te willen worden in de vervolgfases.**

Deze fase vindt plaats na besluitvorming over het definitieve verkeerscirculatieplan door de gemeenteraad.

Stakeholders in de stad

Tijdens het participatietraject is input opgehaald bij een breed scala aan betrokkenen, waaronder:

- **Bewoners:** om hun ervaringen en wensen op wijkniveau te begrijpen.
- **Ondernemers:** voor inzicht in hoe verkeerscirculatie hun bereikbaarheid en bedrijfsvoering beïnvloedt. De ondernemers zijn op de hoogte gebracht via hun BIZ en/of wijkraad, maar mochten zelf ook input aanleveren.
- **Wijkraden:** Bergpolder-Blijdorp-Liskwartier, Oude Noorden, Agniesebuurt-Provenierswijk, Crooswijk, Kralingen, Middelland-Nieuwe Westen, Dijkzigt-Oude Westen en Cool-Scheepvaartkwartier-Stadsdriehoek als vertegenwoordigers van de lokale gemeenschap en belangen.
- **Nood- en hulpdiensten:** om te waarborgen dat verkeerswijzigingen de bereikbaarheid voor hulpverlening niet belemmeren. Brandweer/VRR, ambulance, politie
- **RET en MRDH:** voor afstemming over openbaar vervoerroutes en knelpunten.
- **Rijkswaterstaat:** voor een bredere regionale afstemming op verkeersstromen en infrastructuur.
- **Gemeentelijke diensten:** zoals ruimtelijke ordening en stadsbeheer, om expertise en beleid te integreren.
- **Logistieke partijen:** voor input over stadslogistiek, leveringen en verkeersstromen.
- **Interne stakeholders:** om rekening te houden met kwetsbare groepen die afhankelijk zijn van vervoer op maat en inzichtelijk te krijgen wat de impact is van het VCP op overige gemeentelijke diensten.
- **Parkeergarage-exploitanten:** voor inzichten over parkeerdruk en toegang tot parkeerfaciliteiten.
- **De Fietsersbond:** om aandacht te geven aan de belangen van fietsers en duurzame mobiliteit.

Deze diverse doelgroepen zijn zorgvuldig geselecteerd om een breed en representatief beeld te krijgen van de behoeften en uitdagingen die spelen binnen de stad.

Figuur 2: Overzicht stakeholders

Begrijpelijke communicatie naar de stad

Dagelijks rijden veel mensen met de auto via die ene bekende route naar werk, huis of voorzieningen. Veel Rotterdammers denken er niet (meer) over na. Totdat die route ineens verandert door een nieuwe verkeerscirculatie in de stad. Daarom is het belangrijk dat we bewoners, ondernemers en andere stakeholders actief informeren over de veranderingen in de verkeerscirculatie door de stad. We leggen uit dat dit nodig is om ervoor te zorgen dat Rotterdam niet alleen een groeiende, maar ook een prettige stad blijft om in te wonen, werken en leven. Maar ook wat de impact is op hun dagelijkse route(s). *Welke routes veranderen er? Kan ik nog steeds naar huis, werk, dokter of de winkel gaan? Welk effect heeft dit op mijn straat/wijk? Wordt er rekening gehouden met andere gebiedsontwikkeling in mijn wijk?*

Dat doen we in begrijpelijke taal en met heldere visuele communicatiemiddelen die een breed publiek aanspreken. Denk aan een uitlegvideo over het onderwerp en duidelijke teksten op verschillende kanalen.

Met de communicatie over het definitieve Verkeerscirculatieplan sluiten we nauw aan op de belevingswereld van de Rotterdammer. Om Rotterdammers in de wijken waar het Verkeerscirculatieplan zich afspeelt te bereiken, maken we gebruik van bekende communicatiekanalen in de wijken, zoals:

- **Webpagina's en nieuwsberichten:** de pagina's www.rotterdam.nl/verkeerscirculatieplan en https://mijn.rotterdam.nl/link/project/verkeerscirculatieplanvanrotterdam geven uitleg over het VCP, inclusief updates over het participatieproces.
- **Sociale media (zowel wijksocials als stadsbreed):** Facebook en Instagram worden ingezet om een breed publiek te bereiken en te activeren.
- **Nieuwsbrieven:** periodieke e-mails informeren geïnteresseerden over de voortgang en aankomende activiteiten.
- **Persberichten:** lokale en regionale media worden geïnformeerd om aandacht te genereren.
- **Explainervideo:** een korte video legt in duidelijke taal en beelden uit wat het VCP inhoudt en waarom het belangrijk is.
- **Inloopavonden:** na besluitvorming gaan we proactief de wijken in om de (individuele) impact op bewoners en ondernemers toe te lichten. Dit alles doen we in begrijpelijke taal met overzichtelijke communicatiemiddelen.
- **Wijknieuwsbrieven:** bewoners en ondernemers worden op de hoogte gehouden over ontwikkelingen en uitgenodigd voor participatie-/communicatiemomenten.
- **Visuals, infographics en plattegronden tijdens de expositieweek:** deze middelen gaven concreet inzicht in de plannen en lieten duidelijk zien welke impact de keuzes rondom het VCP zullen hebben.

Samenvatting participatieproces

Overzicht van reacties

Verdeeld over twee jaar tijd zijn er drie uitgebreide participatiesfases georganiseerd. In de eerste twee fases (kwartaal 4 van 2023 (fase 1) en kwartaal 1 van 2024 (fase 2)) zijn we voornamelijk met wijkraden, bewoners en ondernemers in gesprek geweest. In samenwerking met verschillende wijkraden hebben we diverse bewonersavonden georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomsten konden deelnemers reageren op het plan en waardevolle input leveren.

De wijkraadsleden speelden een belangrijke rol in het vertegenwoordigen van hun wijk. Door hen in alle fases te betrekken in alle fasen van participatie, zijn uiteenlopende stemmen uit de VCP-gebieden gehoord — ook van bewoners die niet direct mee konden praten. Dankzij deze vorm van bewonersvertegenwoordiging is het niet nodig om iedereen afzonderlijk te spreken, terwijl belangrijke perspectieven toch worden meegenomen. In totaal hebben wijkraadsleden uit twaalf VCP-gebieden advies gegeven op het conceptplan. Hun inbreng is representatief voor hun eigen wijk. Als aanvulling was er in de laatste participatiefase ook een online vragenlijst beschikbaar, waarmee bewoners desgewenst hun individuele mening over het plan konden geven.

Deelnemers aan deze verschillende bijeenkomsten werden in staat gesteld te reageren op het plan en input te leveren. Middels antwoordnota's hebben we teruggekoppeld richting de wijkraden wat we met de input hebben gedaan. Hierin is per advies teruggekoppeld of het advies wel of niet meegenomen kon worden, en waarom. Ook hebben we advies dat VCP-overstijgend is overgedragen aan de desbetreffende projectteams. De opgehaalde input heeft bijgedragen aan het concept verkeerscirculatieplan dat in mei 2024 openbaar is gemaakt. De input hierop is tijdens de derde en tevens laatste participatiefase tot de definitieve besluitvorming opgehaald. Dit was tijdens de expositieweek in juni 2024 en met behulp van een online vragenlijst. De online vragenlijst hebben we tot een week na de expositie beschikbaar gehouden om zoveel mogelijk reacties op te halen op het conceptplan. Alle opgehaalde input is geanalyseerd en samengevat. De reacties kunnen in verschillende thema's worden onderverdeeld, zoals mobiliteit, bereikbaarheid en verkeersveiligheid. In de vorm van een infographic is de opgehaalde input gebundeld en openbaar gemaakt o.a. via mijn.rotterdam.nl. Ook via onze sociale mediakanalen hebben we gemonitord wat het sentiment is op het conceptplan. Deze derde fase heeft inzichten opgeleverd vanuit de zienswijze van alle verschillende stakeholders.

Hieronder een opsomming van de belangrijkste uitkomsten:

Demografische gegevens van de respondenten:

- **Woonplaats:** 92% woont in Rotterdam.
- **Werkplek:** 46% werkt in Rotterdam.
- **Ondernemerschap:** 10% heeft een onderneming in de stad.

Wensen ten aanzien van communicatie:

- **Op de hoogte blijven:** 76% van de respondenten wil graag op de hoogte gehouden worden over het VCP.

Verwachtingen over het VCP:

- **Veiligheid:** 72% van de respondenten verwacht een positief effect op de veiligheid.
- **Aantrekkelijkheid:** 64% verwacht een positief effect op de aantrekkelijkheid van de stad.
- **Bereikbaarheid:** 44% denkt dat de bereikbaarheid iets of veel beter zal worden, hoewel het verwachte effect hier minder positief is.

Reacties op het concept VCP:

- **Blij of heel blij:** 57% van de respondenten is blij of heel blij met het concept verkeerscirculatieplan.
- **Neutraliteit of zorgen:** 23% vindt het niks of helemaal niks, of maakt zich (erg) zorgen.

Zorgen van de respondenten:

- **Verkeersoverlast:** 55% van de bezorgde respondenten verwacht meer overlast van verkeer.
- **Extra drukte:** 52% verwacht extra drukte op hun route.

Reisgedrag en houding tegenover het plan:

- **Auto-gebruikers:** Mensen die vaak met de auto reizen zijn het minst positief over het plan.
- **Blij of heel blij:** 42% van deze groep is blij of heel blij met het plan.
- **Negatief:** 37% van de autobezitters vindt het plan niets of helemaal niets.

Trends en thema's

De punten die het vaakst naar voren kwamen in de reacties zijn:

- **Integratie met ander beleid:** er is aandacht gevraagd voor de afstemming met andere gemeentelijke beleidsmaatregelen, zoals de aanpak van verkeersoverlast, veilige en toegankelijke P+R-voorzieningen, en verbeterd openbaar vervoer en deelvervoer.
- **Bereikbaarheid voor hulpdiensten en logistiek verkeer:** vele respondenten gaven aan dat het van cruciaal belang is om de bereikbaarheid voor nood- en hulpdiensten te waarborgen, evenals de doorstroming van logistiek verkeer.
- **Toenemende drukte:** er is bezorgdheid over de groeiende drukte, vooral in de stadsdelen waar het verkeer al krap is.

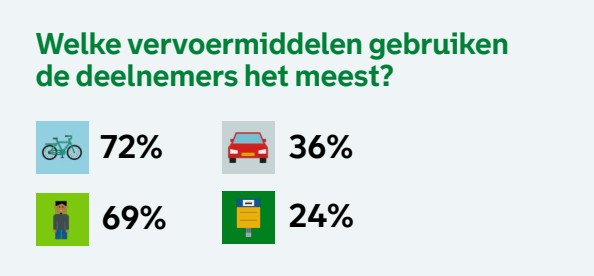

Figuur 3: Meest gebruikte vervoermiddelen

Interpretatie

De meeste participanten, die een breed scala aan vervoersmiddelen gebruiken, gaven positieve feedback over het VCP. Fietsers waren over het algemeen zeer tevreden, terwijl er bij andere vervoersgroepen, zoals automobilisten, ook zorgen waren over de impact van de voorgestelde maatregelen.

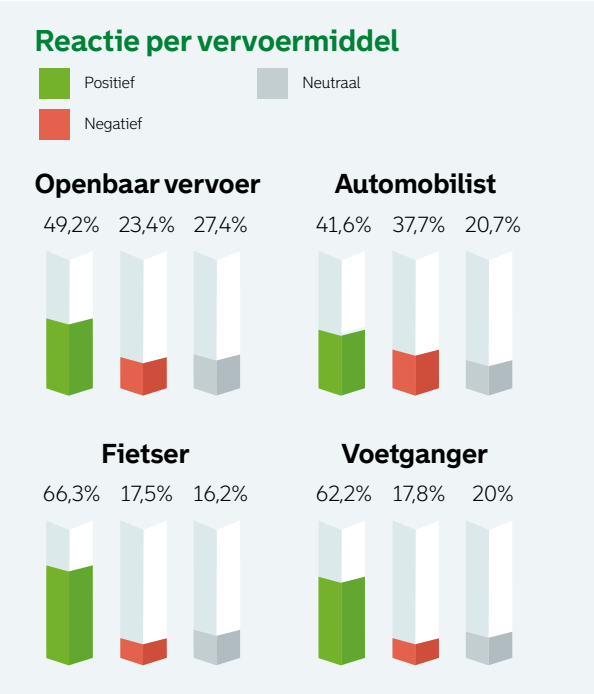

Figuur 4: Reactie per vervoermiddel

Representativiteit

We hebben actief gezocht naar input uit diverse wijken en met verschillende stakeholders gesprekken gevoerd. De online vragenlijst was twee weken beschikbaar voor alle Rotterdammers. Via wijkraden, sociale media, nieuwsbrieven en diverse bijeenkomsten zijn rotterdammers op de hoogte gebracht van de expositie en de online vragenlijst.

Belangen en dilemma's

Er waren verschillende belangen en soms conflicterende meningen te bespeuren. Terwijl een groot aantal fietsers het plan steunde, waren er onder automobilisten en vooral bij bestuurders van bestelbussen meer zorgen over de haalbaarheid en de mogelijke negatieve gevolgen voor hun dagelijkse werk. Dit wijst op het spanningsveld tussen de verschillende belangen in de stad.

Terugkoppeling en verwerking

In kwartaal 4 van 2024 en kwartaal 1 van 2025 zijn we begonnen met het terugkoppelen van alle opgehaalde input bij onze stakeholders. Hierin hebben we vooral inzichtelijk gemaakt tegen welke dilemma's we aanlopen om tot een definitief VCP te komen. Input die buiten de scope van het VCP valt hebben we niet in de uitwerking meegenomen en gedeeld met de afdeling mobiliteit, zodat ze meegenomen kunnen worden in andere toekomstige mobiliteitsontwikkelingen.

Uit de reacties op de vragenlijst blijkt dat er veel vraag is naar een actieve betrokkenheid van bewoners en ondernemers bij de verdere uitwerking van de plannen. We zullen deze wens in acht nemen bij het betrekken van alle stakeholders in deze fase.

Colofon

Titel: Bijlage 1 - Verslag Participatie
Fotografie: Gemeente Rotterdam

Gemeente Rotterdam